

Obvodný úrad miestnych národných výborov vo Valaskej Belej 1945 – 1950 (1951)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10265	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov vo Valaskej Belej	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945 – 1950 (1951)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,70 bm (54 kusov úradných kníh, 10 registratúrnych pomôcok, 7 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov vo Valaskej Belej	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	<p>Ohlas Ústredného národno-revolučného výboru z marca 1942 obsahoval výzvu na zakladanie národných výborov ako orgánov ľudovej moci pri organizácii protifašistického boja. Ku koncu roka 1943 vydala ilegálna Slovenská národná rada inštrukcie, na základe ktorých sa sieť okresných a miestnych revolučných národných výborov začala rozrastať. V prvej polovici roka 1944 sa táto sieť rozrástla najviac. Rozhodujúce bolo jej prevzatie štátnej moci v jednotlivých obciach a okresoch Slovenska v období SNP. Počas svojej pôsobnosti sa revolučné národné výbory opierali o smernice poverníctva Slovenskej národnej rady pre veci vnútorné č. 339/1944/I. zo dňa 27. septembra 1944 o organizácii a kompetencii revolučných národných výborov.</p> <p>Po skončení druhej svetovej vojny a oslobodení Československa v roku 1945 sa začína nové</p>	Dejiny správy pôvodcu

		<p>obdobie vo vývoji národných výborov a to nariadením Povereníctva SNR č. 26/1945 zb. n. SNR zo dňa 7. apríla 1945. V dôsledku tohto nariadenia boli zriadené miestne národné výbory, na ktoré prešla právomoc, ktorú predtým vykonávali obecné zastupiteľstvo, obecná rada, starosta obce a obecný alebo obvodný notár. Na základe dočasného organizačného poriadku Povereníctva pre veci vnútorné č. 6633/2-II./1-1945 z 15. novembra 1945 miestne národné výbory vykonávali svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a obvodných úradov MNV alebo úradov MNV. Práve obvodné úrady MNV a úrady MNV nahradili zrušené obvodné a obecné notárske úrady.</p> <p>Vo Valaskej Belej bol zriadený Obvodný úrad miestnych národných výborov (OÚ MNV) pre obce Čavoj, Temeš a Valaská Belá. Tento úrad prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu vo Valaskej Belej. OÚ MNV vo Valaskej Belej bol pomocným a výkonným orgánom Miestnych národných výborov (MNV) Čavoj, Temeš a Valaská Belá. Vybavoval všetky písomné podania MNV ako ich výkonný orgán. Podával tiež rôzne posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil usmernenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Prednosta úradu bol zároveň tajomník MNV a povinne sa zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ, no hlasovacie právo nemal. Bol tiež odborným poradcom MNV a dozeral na prácu zamestnancov. Obvodný úrad MNV vo Valaskej Belej podliehal Okresnému národnému výboru v Prievidzi a povereníctvu vnútra.</p> <p>V roku 1949 nariadením SNR č. 14 bola obec Valaská Belá vyčlenená z Prievidzského okresu a včlenená do okresu Ilava. Vyhláškou Povereníctva vnútra č. 183-19/2-1949-1/3. z 23. februára 1949 bol obvod rozdelený tak, že z neho vylúčili obce Čavoj a Temeš. Vo Valaskej Belej bol zriadený Úrad miestneho národného výboru a jeho pôsobnosť sa vzťahovala len na sídelnú obec. Pre obce Čavoj a Temeš, ktoré ostali v Prievidzskom okrese bol zriadený Obvodný úrad MNV so sídlom v Čavoji, ktorý mal svoju adresu v budove MNV v Čavoji.</p> <p>Vedúcim Úradu miestneho národného výboru (Úrad MNV) vo Valaskej Belej bol Augustín Gašpar, ktorý ostal prednostom úradu MNV aj po odlúčení obcí. Svoj post zastával do roku 1950. Úrad MNV sídlil v budove číslo jeden, v ktorej bol zároveň aj byt vedúceho notára. Medzi ďalších zamestnancov úradu patrila kancelárska sila Mária Mišáňová a dvaja zásobovací referenti Ján Gavlánek a Albert Martinák. Po územnej reorganizácii v roku 1949 podliehal Úrad MNV vo Valaskej Belej Okresnému národnému výboru v Ilave.</p> <p>Vyvrcholením reorganizácie verejnej správy v obciach na Slovensku sa stalo vládne nariadenie č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov. Na základe tohto nariadenia boli právomoci úradov MNV a obvodných úradov MNV presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo aj ich likvidáciu. Zápisnica z ustanovujúcej schôdze nového Miestneho</p>	
--	--	--	--

		národného výboru v obci Valaská Belá sa nezachovala.	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia OÚ MNV vo Valaskej Belej nebola osobite upravená. Naďalej platil kancelársky poriadok vydaný Uhorským ministerstvom vnútra č.126000/1902B.N. pre obce a obecné i obvodné notárske úrady. Ten upravoval spisovú službu Obvodného úradu nasledovne: vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrny denník nazývaný podací protokol (administratívny, všeobecný), kam zapisoval všetky podania, teda tie, ktoré prišli obciam, predsedovi, tajomníkovi alebo MNV. Prednosta doručenú korešpondenciu otváral, čítal a vybavoval.</p> <p>Spisy boli evidované chronologicko – numericky. Spisy týkajúce sa jednej záležitosti sa pripojili k prvému číslu podania. Neevidovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice obecných orgánov, komisií, doručenky, zbierky zákonov, úradné vestníky, noviny a podobne.</p> <p>Viedli sa tiež evidencie pre dôvernú agendu. Pre označenie spisov sa používala skratka „prez“ (prezidiálne) alebo „dôv“ (dôverné), ktoré rozsahom neboli veľké a spisy s označením „adm“ (administratívne), ktoré tvorili väčšinu. Po vyhotovení sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých sa označilo o aký typ spisu ide a číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu (dnes registratúrne stredisko). Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, ktorú tvoril v rámci roka súbor písomností, ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár a rad pokladničných denníkov, ktoré sa viazali k hlavnej knihe hospodárenia.</p> <p>Počas likvidácie jednotlivých úradov MNV a obvodných úradov MNV väčšina odstupujúcich vedúcich úradov roztriedila písomnú produkciu podľa pertinencie k jednotlivým obciam a odovzdala ustanoveným miestnym národným výborom. Tie nemali vždy vyhovujúce podmienky na uloženie prevzatých záznamov, a tak často končili v nevyhovujúcich priestoroch pivníc alebo pováľ, v dôsledku čoho dochádzalo k ich znehodnoteniu, poškodeniu alebo strate. Veľké množstvo písomností sa dostávalo do archívu s písomnosťami notárskych úradov a naopak. Registratúru Obvodného úradu MNV Valaská Belá prevzal Okresný archív v Bojniciach do trvalej úschovy v roku 1962.</p>	Dejiny archívneho fondu

3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Dňa 5. augusta 1962 Okresný archív v Bojniciach prevzal od Miestneho národného výboru vo Valaskej Belej písomný materiál Obvodného úradu MNV Valaská Belá a zaevidoval ho v prírastkovej knihe pod číslom 93. Odovzdané boli spisy v množstve 98 fasciklov z obdobia rokov 1940 – 1950 a účtovný materiál z rokov 1945 – 1950 v rozsahu 20 fasciklov.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Archívny fond Obvodného úradu MNV vo Valaskej Belej sa zachoval neúplne. Správne knihy (zápisnice pléna, rady a komisií) sa vo fonde nenachádzajú a dôverný materiál ako celok sa nezachoval vôbec. Na začiatku fondu sa nachádzajú knihy evidenčné v počte päť kusov: dve Evidencie vydaných občianskych legitimácií z rokov 1947 – 1948, dve Evidencie domovských listov obcí Čavoj a Valaská Belá 1947 – 1948 a časový rozsah fondu presahuje Ohlasovacia kniha o pobyte mužstva v zálohe a na stálej dovolenke z rokov 1946 – 1951. Registratúrne pomôcky tvoria administratívne protokoly s indexmi z rokov 1945 – 1947 a 1949 – 1950. Hlavným ťažiskom informácií pre poznanie dejín obcí obvodu sú spisy administratívne, zastúpené ročníkmi spisov 1945 – 1950. Spisový materiál prináša informácie týkajúce sa Slovenského národného povstania a jeho účastníkov, výkazy o vojnových škodách, exhumácii hrobov padlých vojakov, zoznamy osôb prihlásených k odvodu ako aj rôzne živnostenské záležitosti. Dokumenty o úprave potokov Belanka a Škriepovka, zoznamy sezónnych robotníkov, chovateľov domácich zvierat alebo poľnohospodárskych plodín môžu byť bohatým zdrojom poznatkov o hospodárskej situácii obcí obvodu. Z účtovného materiálu sa zachovali hlavné rozpočty obecného hospodárenia obcí a peňažné denníky obcí obvodu. Hlavná kniha obecnej dávky z nápojov Valaská Belá je vedená za roky 1950 – 1951. Archívny fond je zdrojom informácií o politických, spoločenských i hospodárskych pomeroch povojnového obdobia v obciach Obvodného úradu MNV a Úradu MNV vo Valaskej Belej.	Obsah a rozsah archívneho fondu
A	Appraisal, destruction and scheduling information	Vnútorne vyradovanie písomností sa uskutočnilo v roku 1963. Nie je známe, aké dokumenty boli z fondu vyradené. Niektoré druhy písomností sa ponechali vo fonde jeho právneho predchodcu Obvodného notárskeho úradu vo Valaskej Belej z dôvodu prevahy rokov. Týka sa to Evidencie vydaných občianskych legitimácií 1944 – 1946, Evidencie vydaných domovských listov v Temeši 1924 – 1948, Evidencie vydaných domovských listov vo Valaskej Belej 1942 – 1946, Evidencie vydaných cestovných pasov 1927 – 1947, Evidencie o pobyte mužstva v zálohe a na dovolenke 1940 – 1946, Evidencie vojnových poškodených, vdov a sirôt 1930 – 1950 a Evidencie miestnych rozhlasom vysielaných relácií z rokov 1942 – 1951.	Vyradovanie a hodnotenie

3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prijatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond tvorí spolu 33 inventárnych jednotiek uložených v desiatich archívnych škatuliach. Fond je usporiadaný a sprístupnený združeným inventárom v štruktúre:</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov vo Valaskej Belej:</p> <p>I. Knihy Evidenčné</p> <p>II. Spisový materiál A. Registratúrne pomôcky administratívne B. Spisy administratívne</p> <p>III. Účtovný materiál Účtovné knihy 1. Čavoj 2. Temeš 3. Valaská Belá</p>	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobrý	Fyzický stav a technické

			požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov (1940) 1945 – 1950 (1957), združený inventár, Bojnice 1989, evid. č. 2472.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad vo Valaskej Belej 1887 – 1945 (1955) Okresný úrad v Prievidzi (1884) 1923 – 1945 (1961) Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Čavoji 1946 – 1990 (1993) Miestny národný výbor v Temeši (1947) 1951 – 1990 Miestny národný výbor vo Valaskej Belej 1951 – 1990	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívnictva a spisovej služby, 2001, 346 s. Laluha, Janica- Ján. <i>Z histórie obce Čavoj</i> . 1996, 125 s., ISBN 80-967493-4-X Ďurčová, Kvetoslava. <i>Temeš história a súčasnosť 1332-2012</i> . Prievidza: 2012, 144 s., ISBN 978-80-971064-0-9	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Fond spracovala v roku 1963 Oľga Bražinová a spolu s Jozef Bilčíkom vyhotovili skupinový inventár. V roku 1989 fond reinventarizovala zamestnankyňa archívu Marta Gašparovičová. Dôvodom reinventarizácie bolo presťahovanie archívu z Prievidze do novej účelovej budovy v Bojniciach, keďže po presťahovaní nebolo možné nájsť spisy podľa existujúceho inventára. Marta Gašparovičová na základe metodického pokynu AS MV SSR z 9. februára 1982 vyčlenila z fondu OÚ MNV Valaská Belá zápisnice pléna Miestneho národného výboru v Čavoji z rokov	Informácia o spracovateľovi a spracovaní

		1946 – 1947 a zaradila ich do fondu Miestneho národného výboru v Čavoji. Opis fondu vyhotovila Miroslava Boboková v auguste 2022.	
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	31. 08. 2022	Dátum vyhotovenia opisu